

Protokoll 6/2022

fört vid Hässelby-Vällingby råd för funktionshinderfrågors
sammanträde tisdagen den 7 juni 2022 kl. 14:00-14:30,
Cronqvistsalen

Övriga närvarande	Tarek Abdellatif Vice ordförande-Org Marie Lindh Ledamot-Org Lill Mellbom Ledamot-Org Malin Lejonqvist Nämndsekreterare Dövtolk
Justerare	Tarek Abdellatif, Marie Lindh
Datum för justering	2022-06-10
Paragraf	§§1-11
Sekreterare	Malin Lejonqvist

IT-support kl 12.15-13.15
Förmöte 13.15-14.00

§ 1
Mötet öppnas

Sammanfattning av ärendet
Mötet öppnas.

**§ 2
Godkännande av dagordning**

Sammanfattning av ärendet
Dagordningen godkänns.

§ 3

Utseende av justerare och tid för justering

Sammanfattning av ärendet

Tarek Abdellatif och Marie Lindh kommer att justera protokollet 10 juni kl 09.00.

§ 4

Anmälan av föregående mötes protokoll

HV 2021/1017

Beslut

Föregående mötes protokoll anmäls och läggs till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- HV 2021/1017-30 Protokoll skapad HV RF 2021-05-18

§ 5

Anmälan av inkomna handlingar

Protokoll från stadens funktionshindersråds möte 16 maj
2022

HV 2021/1017

Beslut

Protokollet anmäls och läggs till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- HV 2021/1017-29 Protokoll stadens funktionshindersråd
2022-05-16

**§ 6
Rådets balanslista****Sammanfattning av ärendet**

Möjligheten att genomföra trygghets- och tillgänglighetsvandringar.	2022	Per Onning (Trygghets - samordnare)	Preliminärt hösten 2022	På grund av pandemin får denna insats flyttas till 2022.
Fika i receptionen när renovering av receptionen på plan 2 är klar	2022	Helene Bagge Österlund	Augusti 2022	

§ 7**Stadsdelsnämndens sammanträde 16 juni 2022****Sammanfattning av ärendet****Ärende 8 Ombyggnation av Hässelängens park:**

Rådet lämnar följande uttalande:

"Funktionshinderspективet är viktigt vid nya parker och renovering av parker. Rådet önskar vara med tidigt i planeringen av parken i Hässelängen."

Ärende 10 Remiss gällande Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet (SOU 2022:11)

Rådet lämnar följande uttalande:

"Vice ordförande för funktionshinderrådet lämnar följande förslag till rådet för beslut. Viceordföranden uppmanar rådet att ge fullt stöd till detta förslag i de delar som nämns i det särskilda yttrandet pga de motiveringar som nämns nedan:

Risker med regionalt ansvar gällande genomförandet av tolktjänsten gällande bland annat prioriteringar och ekonomiska skäl; Annorlunda prioriteringar hos regionerna beroende på regionernas ekonomiska situation

Samverkan mellan olika regioner kring tolkuppsdragen är fortsatt frivillig.

Regionernas frivillighet att utföra tolkuppsdrag som beställs av andra aktörer varierar, precis som idag och det innebär att situationen blir annorlunda beroende vart man bor.

Regionerna gör egna utredningar och beslut gällande betalningsansvar, vilket lämnar utrymme för godtyckliga tolkningar och att ansvaret lämnas över på andra aktörer som pågår idag.

Tillgänglighetsinsatser och Ansvars- och finansieringsprincipen Ansvars- och finansieringsprincipen är en central fråga för tolktjänsten och här råder det olika tolkningar om dess tillämplighet. Vi anser att det är en generell och politisk princip som ska vara vägledande för lagstiftaren vad gäller kommuners, regioners och privata aktörers ansvar kopplat till tillgänglighetsinsatser.

Men i tolkfrågan har man i för stor utsträckning hänvisat till ansvars- och finansieringsprincipen på individnivå, trots att uppdragen även inkluderar i begreppet vardagstolkning.

Konsekvensen blir att ansvarsfrågan passas hit och dit, riskerar att inte lösas och att beställaren slutligen blir utan tolk.

Inte rätt att de olika aktörer ska ha ett kostnadsansvar

I början verkade vi ha en samsyn i att detta behövde ändras men det övergick åter till olika aktörer, inklusive privata, fortfarande kan ha ett kostnadsansvar, även i den del som rör vardagstolkningen.

Även om regionens ansvar för tolk i arbetslivet överlämnas till Arbetsförmedlingen och tolkansvaret enligt förvaltningslagen överlämnas till myndigheter (precis som det är idag) kommer det fortsatt finnas en risk att kostnadsansvaret lämpas över på andra

aktörer, däribland ideella verksamheter med stöd av ansvars- och finansieringsprincipen.

480 000 kr för tolk i arbetslivet kommer inte att räcka. Det räcker säkerligen för många inom arbetslivet men tolkbehovet ser så olika ut för målgrupperna som är döva, hörselskadade eller personer med dövblindhet.

En del kanske har APT en gång i veckan och då räcker dessa pengar, men för andra som kanske har chefsbefattningar eller andra kommunikationskrävande yrken är beloppet mycket lågt.

Utredningen hänvisar till att det från början ingick grundläggande tolktjänst på 20 timmar per månad inom arbetslivet och föreslår att detta ska gälla. Det är dock just fråga om grundläggande tolktjänst och kan därför inte anses innebära någon klar förbättring. För delar ur vår målgrupp kvarstår samma problem som föranlett denna utredning.

En försämring finns också gällande bidrag till teckenspråkstolkning & litteratur som möjliggör fortbildning i arbetslivet. Idag ligger nivån på 75 timmar/år men föreslås vara 40 timmar/år och ingå i potten med 480 000 kr.

Utredningen har en övertro på den digitala utvecklingen och utökad distanstolkning. Detta tros enligt dem ha lett till mindre tolkanvändning i arbetslivet vilket vi bestridit. Det är tvärtom eftersom vi numera oftare skaffar oss en högre utbildning, jobbar i kommunikationskrävande yrken samt med produkter och tjänster som kräver samspel med andra i större utsträckning.

Vi ser också en uppenbar risk med regionens vetorätt att neka tolk på plats när användaren tackar nej till distanstolkning. Detta försämrar självbestämmandet kraftigt.

Konsekvensen blir att regionerna kan göra distanstolkning till norm av kostnadsskäl och inte heller behöva redovisa det som tolkbrist när tolkanvändaren tackar nej till distanstolkningen.

Rådets viceordförande vill påminna rådet i detta sammanhang om de otaliga tekniska problemen som rådet själva upplevde vid distans tolkning och som medfört många svårigheter för rådet, mao. med dagensteknik upplever inte samma kvalitet som tolkning på plats när många personer är inblandade i ett möte. Det är inte bara de tekniska problemen som måste beaktas utan det är också teckenspråkets natur, där det visualiseras text i 3D av en döv vilket medför stora risker att teckenspråkstolken missförstå budskapet och tolkningen blir seg och stannar när tolkarna frågar talaren om de förstår budskapet rätt eller. Kort sagt tolkningen via distans uppnår inte den höga kvaliteten och mindre missförstånd när tolkningsprocess sker på plats och inte digitalt.

Arbetslivstolkning

Vi vill skärpa regionen (eller den centrala samordningen) s ansvar att utföra tolkbeställningar även av andra aktörer, i synnerhet inom arbetslivet. Arbetstagare hamnar i underläge och arbetsgivare måste ålägga mer administrativa tid och kostnader för att söka upp,

förhandla och komma överens med tolkbolagen för olika uppdrag. Det innebär ofta särskilda avtal/överenskommelser och olika prissättningar. Det innebär att arbetstagare som använder teckenspråkstolkar i arbetslivet blir ett belastning för arbetsgivaren. Arbetsförmedlingen ska enbart finansiera, det behövs en central samordning

Situationen vi har idag, gör att arbetstagare som använder teckenspråkstolkar i sitt arbete hamnar i underläge på grund av det administrativa arbetet och oron över att det inte ska påverka arbetssituation.

För att undvika detta och minska på den administrativa bördan vill vi att den centrala samordningen även ska samordna (eller om det i fortsättningen ska vara regionen som samordnar) tolkbeställningar rörande arbetslivet men att Arbetsförmedlingen står för finansieringen. Detta blir även mycket mer kostnadseffektivt då potten räcker till fler tolktimmar och det blir enbart en ingång för tolkanvändaren.

Krav på Tillsynsfunktion på en individuell nivå

Det finns situationer där det krävs att det ska finnas en form av tillsynsfunktion på en individuell nivå som ska skapa riktlinjer och rekommendationer gällande unika fall där tolkanvändare riskerar att hamna i kläm.

Rådet håller med vad det särskilda yttrandet betonat gällande utredningen och att detta arbete bereds vidare och att det som lyft beaktas.

I övrigt håller rådet med att betänkandet innehåller flera förslag men att de enbart innebär små steg åt rätt håll.

Rådet vill att regeringen tar det särskilda yttrande utan tveksamhet till sig i sitt fortsatta arbete.

Rådet vill påminna om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och Agenda 2030.

Att döva medborgare ska kunna leva ett självständigt liv, det innebär att arbetet med att uppnå dessa mål måste gå framåt och de hinder som finns måste undanröjas."

Till SDR:s distriktsorganisationer och representanter i tolkbrukarråden:

Framåt för en förbättrad tolktjänst!

Betänkandet om en Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet (SOU 2022:11) är ute på remiss till den 15 september 2022. Det är glädjande för då är vi ett steg närmare en faktisk förändring av tolktjänsten i Sverige.

Du som är aktiv i våra föreningar och organisationer kan engagera dig i det regionala påverkansarbetet.

Detta är den tredje statliga utredningen om tolktjänsten på 15 år och nu är det dags för de förändringar vi väntat länge på. SDR har dragit slutsatsen att utredningens förslag innehåller viktiga delar för att

förbättra tolktjänsten som måste åtgärdas snarast. Vi välkomnar därför genomförandet av utredningens förslag.

SDR har genom sin expert i utredningen, Isabella Hagnell Westermark, och vid utredningens samrådsmöten bidragit i stor utsträckning till tolkutredningens arbete. Vi har också lagt mycket tid åt att lämna in skriftlig information. När utredningen lämnat förslag som har en obalanserad negativ påverkan på tolkanvändare har vi varit extra aktiva. Då har vi föreslagit rimliga kompromisslösningar för en bättre balans mellan tolkanvändares behov och myndigheters förutsättningar. Vi har lyckats påverka mycket, det är bara det att reformförslagen på flera punkter inte varit tillräckligt ambitiösa i förhållande till vad som behövs. Samtidigt är det mycket viktigt att de förslag som finns genomförs, eftersom utredningens förslag inte försämrar tolktjänsten utan faktiskt innehåller viktiga och nödvändiga förbättringar.

SDR anser att utredningens förslag bör genomföras för att uppnå en förbättrad tolktjänst och en ökad delaktighet och jämlikhet på riktigt. I det här underlaget sammanfattar vi våra synpunkter:

Våra synpunkter i korthet

+ BRA FÖRSLAG

- En ny tolklag - inte längre en hälso- och sjukvårdsfråga.
- Med den nya tolklagen ska inte klagomålen för tolkuppdrag eller tolkbrist anmälas till Patientnämnden. Anmälan till Patientnämnden har i princip varit verkningslös. I stället ska regionen systematiskt arbeta för förbättringar i verksamheten utifrån inkomna klagomål och synpunkter samt svara på dessa
- Ökning av statsbidraget för vardagstolkning till regionerna.
- Allt fler tolkuppdrag med koppling till arbetslivet ska samlas hos Arbetsförmedlingen, AF.
- Förenklad och effektiviserad registrering och administration av arbetslivstolkning genom AF.
- Bidrag för arbetslivstolkning höjs och kopplas till index för kostnads- och prisutveckling i samhället
- AF får i uppdrag att göra en översyn om arbetslivstolkning efter tre år.
- Regionen tillåts att använda valfrihetssystem – i stället för rangordning i upphandlingar. Det ökar tolkbeställarens inflytande inför exempelvis val av tolkbolag.
- Regionen får ansvaret för tolktjänst för möten mellan föräldrar och skolan.
- Ett nationellt kunskapscenter för tolktjänsten ska bildas.
- Samlad översyn för tolkning i vuxenutbildningen.
- Post- och Telestyrelsen (PTS) föreslås få permanent finansiering för distanstolkning av obokade möten genom bildtelefoni.net.

! UPPMÄRKSAMMA

- Utredningens resonemang om ansvars- och finansieringsprincipen. Utredningen tycker principen är jätteviktig och att den fungerat bra för tolktjänsten, vilket vi inte håller med om. SDR vill att tolktjänsten ska undantas helt från ansvars- och

finansieringsprincipen och att det offentliga tar på sig det fulla finansieringsansvaret.

- Utredningen föreslår inte bestämmelser om sekretess för uppgifter som kan förekomma i en tolkbeställning. Tolkbeställningar kan, i de flesta fall, komma bedömas vara offentliga handlingar. Vi anser att uppgifter om en individs tolkanvändning inte ska vara offentliga eftersom de kan missbrukas.
- En gemensam ingång för alla typer av tolkbeställningar. SDR vill att det skapas en väg in och vill se ett tydligare uppdrag till regionerna och en konkret tidsplan för när detta kan genomföras. Staten bör bli mer aktiv i arbetet med att uppmuntra regionerna att påskynda införandet av en väg in.
- Även om taket för arbetslivstolkning höjs kommer det inte att räcka för vissa på arbetsmarknaden.
- Tolkcentralerna får möjlighet att frivilligt ta på sig samordningsuppdrag för alla tolkuppdrag i regionen. Det är bra men inte tillräckligt, tolkcentralerna borde vara skyldiga att samordna när andra betalningsansvariga begär det. Till en början borde det vara obligatoriskt för tolkcentralerna att samordna uppdrag som rör arbetslivstolkning.
- Regionernas möjlighet att prioritera. SDR förstår att det ibland måste prioriteras men det borde inte bero på budgetskäl utan på att det inte går att hitta en ledig tolk till tillfället. Vi vill också att individen ska få chans att prioritera vad som är viktigt för hen.
- Tolkanvändaren skall ha större inflytande genom valfrihetstimmar som alternativ till tolkcentralens prioriteringar.
- Tolkanvändaren ska själv avgöra om hen vill ha fysisk tolk på plats eller om tolkuppdraget kan utföras på distans. Regionerna ska inte mot tolkanvändarens vilja påtvinga denne distanstolkning.
- Det borde finnas en fristående tillsynsmyndighet som kan ta emot klagomål från tolkanvändare och som kan kritisera regionerna om det finns brister i hur de gjort sitt jobb i ett enskilt fall.

Fördjupningar i det särskilda yttrandet

Länk till betänkandet:

https://www.regeringen.se/493cb0/contentassets/481432f019c94d509e428e50f5109abe/sou-2022_11-handlingsplan-for-en-langsiktig-utveckling.pdf

Ta gärna del av Isabella Hagnell Westermarks särskilda yttrande som SDR även står bakom (sidan 487 till 495 i betänkandet).

Om ni har frågor är ni välkomna att kontakta SDR:s vikarierande intressepolitisk sekreterare Kave Noori på kave.noori@sdr.org

**§ 8
Information från stadsdelsförvaltningen****Sammanfattning av ärendet**

Ingen information lämnas vid detta tillfälle.

§ 9 Övriga frågor

Sammanfattning av ärendet

Rådet påpekar att tillgänglighet till tolkar är ett problem. På föregående råd ställde tolkfirman in med kort varsel på grund av sjukdom.

Ordförande önskar trevlig sommar. Förvaltningen önskar trevlig sommar.

**§ 10
Nästa möte**

Sammanfattning av ärendet
15 augusti 2022 kl 14.00.

**§ 11
Mötet avslutas**

Sammanfattning av ärendet
K1 14.20.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Marie Helén,Lindh	2022-06-10
Anonym,User	2022-06-10